

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze
Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Jubileul Reformațiunii.

În 31 Octomvrie a. c. germanii jubilează. Atunci se împlinesc 400 de ani, de când Martin Luther a afișat pe ușa bisericii din Wittenberg tesele sale împotriva indulgențelor papale. Vremea de azi cu încordările titanice ale războiului nu e pentru serbări. Germanii însă nu lasă să treacă acest moment fără a comemora Reformațiunea marchează o epocă nouă în istorie, o viață nouă sufletească, a cărei influență se resimte în istoria tuturor popoarelor, cari s'au adăpat la izvoarele culturii moderne. Reformațiunea atinge și trecutul poporului nostru, politic și cultural.

În biserica latină medievală idealurile veșnice religioase își perduseră strălucirea și actualitatea, în centru ca și în mănăstiri și în sinul ordurilor călugărești. De sigur, o fază de degenerare adâncă. Elementele progresiste, îndrăznețe și viguroase se ridicau ca un protest în contra stării de decadentă, dar erau răsleți, torturați sau omorâți prin ignorare. Martin Luther a avut înainte mergători și contemporani. Deasupra tuturor s'a ridicat el prin aceea, că ideilor sale religioase le-a dat o interpretare în aspirațiunile superioare ale neamului său, iar acesta îl gratifică cu titlul de desrobitor politic și sufletec. Partizanii săi până în zilele de azi sunt de părere, că partea cea mai slabă din opera lui Luther e chiar teologia lui, iar meritul lui istoric îl găsim în închegarea conștiinței naționale germane.

Martin Luther, Zwingli, Calvin și ceilalți reformatori, sunt întemeietorii protestantismului, care a rupt biserica creștină istorică în două părți, cu o afundă prăpastie între ele.

Deosebiri între biserica orientală și cea apuseană sunt efemere în comparație cu deosebirile între acestea și între protestantism. Unele principii ale protestantismului, cum e principiul bisericilor naționale, îl aflăm validat în istoria bisericii ortodoxe, dar ortodoxismul e în același contrast cu protestantismul, ca și biserica latină.

Protestantismul apare în istorie ca un fenomen revoluționar. Progresul general se realizează prin evoluție, iar nu prin revoluție. Revoluția crează stări de progres, dar căile de progres create de revoluție trec pe lângă adevăr, și înșiși protestanții au esperiat aceasta în decurs de 400 de ani, căci în loc de a se închea într'un grup, — s'au fărâmițat în nenumărate secte antagoniste, modificând, alterând și abandonând neconținut principiile, pe cari le-au precizat dela început ca fundamentale și caracteristice. Protestantismul e ca un părau, desfăcut din alvia râului, și în căutarea unui vad fiind condamnat, sau a se reîntoarce la alvia veche, sau a dispărea.

Când privești monumentalele biserici catolice și protestante, câștigi

impresia, că exprimă două mentalități și două temperamente deosebite, cele catolice ca fiind: *Intru mărirea lui Dumnezeu*, iar cele protestante: *Spre binele umanității*. Două metode pentru același scop: legătura ființei omenestii cu Creatorul său, prevalând la unii ideea lui *Dumnezeu pe pământ*, iar la ceilalți *omul ca fiu al lui Dumnezeu*.

Cele patru secole dela ivirea protestantismului n'au fost zile de armonie cristalizare a principiilor creștine, în slujba lui Cristos. Intre catolicism și protestantism a existat un singur raport al antagonismului, care a îmbogățit nu numai bibliotecile lumii cu opere de știință, apologie și polemică, ci a înroșit și pământul cu sânge omenesc, stărnind războaie și împărecheri între popoare. Timp de una mie de ani biserica creștină a fost una și nedivizată, în a doua mie de ani, trupul lui Cristos s'a desfăcut în mădulările sale. Protestantismul e un element disolvant, și cu toate prerogativele, pe cari le invoacă protestanții, a îndepărtat pe creștini și a făcut iluzorie profetația evanghelică de o turmă și un păstor, cum a cerut însuși Mântuitorul în rugăciunea sa către Tatăl ceresc.

Bărbați erudiți și pioși în diferite veacuri au făcut adeseori constatarea, că creștinismul n'a desvilit toate energiile și bogățiile sale în decursul acestor două mii de ani, că cunoaștem numai unele faze ale creștinismului și în vremuri depărtate abia va ajunge omenimea să asimileze idealul creștin în viața individuală și obștească.

Creștinismul întemeiat de Cristos s'a altuit în legea evraică a lui Moise și a prorocilor și n'a rămas neinfluențat în evoluția sa de alte religii. Isus Cristos s'a ivit în mijlocul acei popor, a cărui misiune istorică n'a fost arta, nici știința, sau geniul invențiunii, ci geniul religios. Poporul evresc e o graniță etnică între Orient, care se caracterizează prin viziunile sale și între Occident, care contem-plează.

Cristos a trăit și a învățat. Viața și învățătura lui o cunoaștem din evanghelii și din scrisorile apostolești. Nu avem o istorie complectă a vieții și a învățăturii lui, ci numai părți alese și fragmente: *memorabilia*. A fost un geniu religios, pe care nimenea a-l înțelege și interpreta corect nu s'a încumetat a susține. Nu l-au înțeles uniform contemporanii și cei mai de aproape prietini ai săi: apostolii, și așa suntem până în ziua de azi. Studiind rapoartele despre faptele și învățătura sa, suntem în situația dificilă a face încheeri prea strâmte, sau prea largi, să atribuim lui Cristos prejudeciile vremii și ale noastre, sau să trecem fără atențiune cuvenită pe lângă cuvinte și fapte și să nu le dăm importanța adevărată. Luat în apărare de partizani și combătut de dușmani în toate veacurile, el a dat strălucire bisericii creștine în vremuri de glorie și o a apărut și salvat în vremuri de

întunec. El a întemeiat o societate văzută: *Biserica*, pentru continuarea operei sale. Și pe sama acestei societăți a designat conducători și conduși. Pe sama creștinilor a spus el cuvintele sale: «Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru din ceruri», iar preoților le-a adresat cuvintele: «Voi sunteți sarea pământului».

Luând moștenirea dela Cristos, apostolii și urmașii lor povățuiți de Duhul sfânt, au aranjat credința creștină și biserica, înzestrându-o cu tot ceea ce necesită pe om în viață. Căile și mijloacele prin cari cineva poate ajunge la cunoștința adevărilor divine, e ascultarea de biserică, ai cărei conducători sunt prin succesiunea apostolică membrii ierarhiei bisericești, cari în sinoade și în sensul hotărârilor acestora cârmuesc biserica *infallibilă*.

Față cu această concepție, — numită catolică, — reformațiunea a înlocuit concepția protestantă, după care biserica e republica lui Dumnezeu, templul în care se sălășluiește și e continuarea neîntreruptă a întrupării. Unitatea acesteia nu stă în credeu, nici în ritual, sau sacramente ori organizație, ci în viața sufletească. Deosebirea între cele două concepții e radicală: Concepția catolică, după care biserica catolică are o ierarhie, ca autoritate vie, și cea protestantă, cu biserica, în care ierarhia e înlocuită cu sfânta Scriptură, ca supremă autoritate.

Concepția catolică despre infalibilitate nu este uniformă. Papistașii susțin, că papa, capul bisericii, e infalibil, ortodocșii, că biserica reprezentată în sinoadele ecumenice e nesământnică.

Și protestanții au dat diferite interpretări concepției infalibile a bibliei. Au susținut unii, că biblia a fost dictată scriitorilor de spiritul sfânt, și fiecare slovă și cuvânt e divin și autoritativ.

Altădată au susținut, că autoritatea divină să referă numai la manuscrisele originale și că erorile derivate din imperfecțiunea păstrării, transmiterii și a traducerilor; altădată au susținut, că inspirația divină n'a scutit pe alcătuitoarii originali de erori științifice, că infalibilitatea scripturii se referă numai la chestii morale și religioase, sau se estinde numai asupra unor părți din biblie, precum sunt Testamentul nou, sau învățăturile lui Cristos.

Un merit al reformațiunii este, că a dat în mâinile poporului biblia și a răsturnat prejudeciul limbilor sacre: grecească, latină și ebraică.

Cu răspândirea bibliei între credincioși, începe popularizarea teologiei creștine. Dintre cărțile sfintei scripturi, alături de evanghelii câștigă o importanță distinctivă scrisorile apostolului Pavel, pe care reformatorii îl iau de bază în inovațiile

lor. Apostolul Pavel cu o intuiție genială a încercat să traducă creștinismul în formele de cugetare ale occidentului contemplativ. În scrierile sale a caracterizat creștinismul aplicat la viața individuală și socială.

Reformatorii: Luther și Calvin se provoacă la autoritatea lui Pavel și clădesc pe aserțiunile sale. Adevăratul reformator e Calvin, un logician prin eselență. Dar Calvin nu se poate compara cu Pavel, care a fost un poet și un visionar mai mult decât filosof.

Tendența reformațiunii de a găsi o fază nouă, mai pură a creștinismului, n'a isbutit. Axioma catolică: Cel ce crede și se botează se va mântui, a fost înlocuită cu axioma ecclésiastică, a predestinării etc.

Protestantismul merită a fi o reînviere a paulinismului, care coalescează, reprezintă o fază mai avansată a iudaismului, intrus în creștinism.

Cu toate negările și erorile sale, protestantismul a fost de o influență binefăcătoare.

Clerul bisericilor ierarhice a trebuit să-și justifice poziția sa, silit fiind a-și clarifica temeiul autorității, nu numai în faptul ordinațiunii și a succesiunii apostolice, ci și în părtașenia legăturii în Cristos, al cărui spirit îl întrupează și manifestează. Chirotonia e externă și internă, dar cea externă e formală și neinfluențabilă, dacă lipsește cea internă și spirituală.

Reformațiunea a pus pe nouă baze educația, introducând principiul *cercetării*, și a creat o mulțime de instituții practice creștine.

Amăsurat principiului lui Pavel apostolul: *Cercetați tot, țineți ce este bun*, orice ortodox preot sau laic poate afla în protestantism părți frumoase, vrednice de acceptat.

Șovinismul confesional și îngâmfarea nu este caracteristica noastră. Un ortodox nu poate susține, că numai biserica sa, teologia sa, e infalibilă, că posedem tot adevărul, pentru toate veacurile, și că l-am însușit în forme desăvârșite, și nu putem susține, că în alții nu se manifestează forme ale vieții lui Cristos. Ar fi un fariseism neserios. Un ortodox e liber a repeta cu Pavel cuvintele: *Noi cunoaștem în parte și judecăm în parte*, ceea ce exprimă: să nu monopolizezi adevărul.

Un ortodox liberal poate susține, că Cristos e vița și bisericile creștine sunt vlăstarele, cari primesc viața dela Cristos. Un creștin ortodox liberal poate susține, că varietatea formelor bisericilor nu e calamitatea cea mai mare, dacă toate sunt în loialitate către Isus. Un ortodox liberal crede, împreună cu Pavel, că loialitatea față de Cristos e baza unității creștine și că un scop comun poate fi servit cu deosebite metode.

Trandafir Scorobef,
preot.

Din parlament.

Ședința din 23 Octombrie. Președintele Carol Szász a deschis-o la orele 10 și jumătate dimineața. Anunță, că deputatul Beck Lajos, fiind numit secretar de stat, și-a depus mandatul. Se va ordona alegere nouă în cercul devenit vacant. Se intră în ordinea de zi: se continuă discuția asupra legii despre indemnizare.

Vorbește deputatul Stefan Haller din partidul popular, despre mijloacele de regenerare a națiunii slăbite în urma războiului. Ar dori publicarea unui program de muncă în privința aceasta. Cei emigrați în America ar trebui să fie reînpatriați. Are încredere deplină în șeful guvernului, care se va îngriji, ca sarcinile materiale create de război să le poarte aceia, cari au avut câștiguri enorme pe urma războiului. Reclamă autonomia pe seama bisericii catolice. Indemnizarea o votează.

Urmează deputatul Vadász Lipot, fost secretar de stat. Rostește o vorbire mai lungă, în care se ocupă cu necontenitele atacuri, îndreptate în Austria în contra Ungariei, fără ca guvernul austriac să-și ridice cuvântul de condamnare ori de protestare în contra acestor atacuri, cari ating integritatea statului ungar. Asigură guvernul, că în acțiunile sale, pentru apărarea integrității patriei, va fi sprijinit de toate partidele, de țara întreagă. Vorbește despre reforma electorală, față de care are nedumeriri. Cei dela front nu știm cu ce idei vin acasă. Să nu li se dea drepturi, înainte de a li se cunoaște vederile. Atinge politica financiară, precum și necesitatea organizării de nou a comitatelor dela graniță și încheie cu constatarea, că maghiarii au acum aliați, dar după pace nu vor avea amici, și nu vor avea sprijin din nici o parte. Sunt avertizați la puterile proprii. Salvarea va fi de aflat numai în statul unitar maghiar!

Se scoală ministrul-preșident Wekerle și răspunde antevorbitorului, că are asigurări dela cei competenți din Austria, că năzuințele naționaliste din cealaltă parte a monarhiei nu vor putea fi realizate, decât numai în cadrele formațiunii actuale a monarhiei. Guvernul a făcut pașii necesari, ca astfel de agitațiuni, cari tind la desmembrarea statului ungar, să nu mai fie permise în Austria, și să fie pedepsite. Nu vom permite, — a spus prim-ministrul, — ca monarhia aceasta să fie împărțită în bucăți, iar năzuințele, îndreptate în contra integrității statului nostru, trebuie să fie supuse și dincolo acțiunii penale. Tânguirile celor din Austria, că la noi e mai ieftin traiul și sunt mai multe articolele de alimentare, nu sunt motivate. Ce putem și ce avem, dăm celor din Austria!

A vorbit apoi deputatul Alex. Giesswein, constatând necesitatea reformelor electorale, reclamate de spiritul vremii. La orele 2 d. a. ședința se întrerupe.

S'a continuat la orele 4 d. a. A vorbit Teleszky János, fostul ministru de finanțe. A rostit o vorbire lungă, în care s'a estins asupra tuturor chestiilor însemnate dela ordinea zilei, espunându-și părerile asupra celor ce ar fi de făcut pentru intrarea țării în stări normale financiare după război.

Ultimul orator al ședinței a fost con-

tele Mihail Esterházy din partidul lui Károlyi, care accentuiază necesitatea creerii unei legi noue electorale, instituirea judecătorei internaționale de arbitru după război și legarea păcii fără despăgubiri și fără anexiuni. Votează indemnizarea.

Președintele comunică, cumcă pentru ședința următoare sunt anunțate nouă interpelări și încheie ședința la orele 8 seara.

Ședința din 24 Octombrie. S'a deschis la orele 10 și jumătate. Preșidentul Carol Szász. La indemnizare vorbește deputatul Rákovszky Iván din partidul muncii. Se ocupă mai ales cu miseriile alimentare, cu lipsa de hârtie, de care sufer ziarele, și critică censura dela noi.

Deputatul Ráth Endre polemizează cu antevorbitorul și se miră, că cei din partidul muncii acum se împedecă în atacurile cehilor și în alte lucruri, iar când se aflau la putere le treceau cu vederea. Cere dela guvern să îmbunătățească soarta poliștilor și a jandarmilor, cari fac servicii grele și prețioase țării.

Urmează la cuvânt contele Stefan Tisza. S'a ocupat în lunga sa vorbire mai ales cu reforma electorală, pe care nu o dorește, și e convins, că nu o dorește nime nici dintre actualii miniștri. La orele 2 d. a. ședința se întrerupe, iar la orele 4 d. a. se redeschide și contele Tisza își continuă vorbirea. Indemnizarea o votează.

Să scoală ministrul-preșident Wekerle și răspunde contelui Tisza, că guvernul venit cu misiunea de a face lege nouă electorală nu poate abandona punctul acesta din programul său. Trebuie să o facă!

Mai vorbește contele Stefan Tisza în chestie personală, apoi vorbește deputatul Szabó István, căruia îi răspunde prim-ministrul Wekerle, iar ultimul orator al ședinței a fost Werner Gyula, după a cărui vorbire președintele stabilește ordinea de zi pentru ședința proximă și se trece la ascultarea interpelărilor.

Deputatul naționalist român Dr. Stefan C. Pop a interpelat în chestia românilor internați. S'a plâns, că se află internați copii de ai eroilor dela fronturi și soțiile acestora, și că cei internați nu sunt în stare să trăiască din două coroane, cât capătă la zi. Întreabă, dacă e aplecat guvernul să înființeze un for special, compus din judecători, care se decidă în privința reabilitării internaților și a despăgubirilor ce li se compet?

Răspunde ministrul de interne Ugron Gábor, că într-adevăr, cele două coroane la zi, stabilite pentru internați, formează o sumă insuficientă pentru întreținere și guvernul a făcut pași la ministrul de război, să urce taxa de întreținere la patru coroane. Comunică, cumcă s'a ordonat încă de mult revisuirea casurilor de internare și conform rezultatului cercetării se va decide asupra sorții internaților.

Interpelantul ar fi așteptat, ca ministrul să declare, că internările au fost sitate și internații trimiși acasă. Cere, ca românii să fie judecați după regulile dreptății și ale cavalerismului, pentru că românii au luptat alături cu maghiarii, ca frați. Nu ia răspunsul ministrului la cunoștință. Dieta da.

După rostirea tuturor interpelărilor, președintele încheie ședința la orele 10 seara.

Ședința din 25 Octombrie. Conform regulamentului de casă, în ședința aceasta nu s'au putut rosti vorbiri, decât numai de câte jumătate de oră. Ședința a deschis-o președintele Carol Szász, la orele 10 și jumătate. Primul vorbitor a fost Novák János, din partidul micilor proprietari. Constată, că în parlament se fac numai personalități, condamnate de popor. Legea electorală e necesară. Vorbește despre maximalizarea diferitelor obiecte, și despre executarea ordinațiilor ministeriale, care se face astfel, că pe păcătoșii cei mici îi prind, iar pe cei mari îi fac scăpați. Indemnizarea o votează.

Deputatul Szilágyi Lajos cere regularea concedierilor la miliție, urcarea plății pentru ofițeri și jandarmi. Votează indemnizarea.

Deputatul Meskó Zoltán își esplică o întrerupere. Vorbește apoi ministrul de honvezi Szurmay Sándor, iar după el ministrul de alimentare, contele Hadik János. Ambii dau lămuririle necesare în toate chestiile atinse în dietă și aparținătoare resortelor lor. În urmă vorbește contele Károlyi Mihály. Polemizează cu contele Tisza. La orele 2 d. a. ședința se întrerupe. Se continuă la 4 și jumătate după amiază.

Vorbește deputatul Landauer Bela. Votează indemnizarea, fiindcă are încredere în guvern. Au vorbit apoi miniștrii următori: contele Apponyi Albert, contele Batyányi, ministrul preșident Wekerle, ministrul Ugron și Mezőssy, răspunzând fiecare oratorilor cari au atins chestii aparținătoare resortelor lor, apoi au vorbit deputații Kovács și Hoványi, iar în urmă dieta a votat legea despre indemnizare. Ședința se ridică la orele 9 seara.

Condițiile de pace ale rușilor.

Antanta va ținea în curând o nouă conferință în Paris, la care vor participa și reprezentanți din Statele Unite americane. În vederea acestei conferințe, comitetul executiv al muncitorilor și soldaților din Rusia, și-a stabilit condițiunile de pace și a încredințat pe fostul ministru Scobolev cu reprezentarea punctului de vedere al democrației rusești în conferința aceasta a antantei din Paris. Guvernul rusesc s'a grăbit însă să declare, că acest punct de vedere nu e și al guvernului revoluționar rusesc. Condițiile de pace ale muncitorilor și soldaților din Rusia sunt următoarele:

Evacuarea Rusiei din partea trupelor germane, apoi autonomie pentru Polonia, Lituania și provinciile letice.

Autonomie pe seama Armeniei turcești.

Chestia Alsaței și Lorenei se fie delegată prin plebiscit, garantându-se libertatea votării.

Belgia se fie restaurată și se primească despăgubiri pentru pierderile avute, din un fond internațional.

Sârbia și Muntenegru se fie restaurate și se primească despăgubiri din fondul internațional. Sârbiei să i se dea eșire la mare. Bosnia și Herțegovina se primească autonomie.

Ținuturile din Balcani, în privința cărora sunt neînțelegeri, să primească autonomie până se va putea pronunța poporul prin plebiscit.

România se fie restaurată între granițele ei de mai înainte. Dobrogea se primească autonomie, iar evreii egală îndreptărire, conform punctului 3 din tratatul de pace dela Berlin.

Provinciile italiene ale Austriei să primească autonomie, până la pronunțarea poporului prin plebiscit.

Germaniei să i se reînapeze toate coloniile, cari i-au aparținut înainte de război.

Persia și Grecia se fie restaurate.

Toate strămtorile mărilor să fie neutralizate, asemenea și canalul Suez și Panama. Să se asigure libertatea navigațiunii comerciale și să se casseze dreptul de torpilare a vapoarelor comerciale.

Statele beligerante renunță dela despăgubiri, fie de orice natură. Contribuțiunile impuse în cursul războiului au se fie restituite.

Independența în politica comercială să asigură pentru toate țările, dar toate trebuie se renunțe la vre-o blocadă comercială și nici una nu poate lega convenții separate.

Condițiile de pace le stabilește congresul de pace, compus din trimișii reprezentanților naționale. Parlamentele statelor implicate în război au să le ratifice. Diplomații să nu mai lege învoeli secrete, cu călcarea drepturilor popoarelor.

Să se facă desarmarea generală, pe apă și pe uscat, și să se decreteze introducerea sistemului milițiilor.

În fine comitetul executiv al muncitorilor și soldaților din Rusia mai cere, ca să se delature toate pedecile cari stau în calea întrunirii conferinței de pace dela Stockholm; puterile din antanta se dea deci pașapoarte pe seama celor ce vreau se participe la ea, ca trimiși și delegați ai social-democrației.

REVISTĂ POLITICĂ.

Franța. Ministrul de externe francez Ribot, fost mai înainte ministru președinte, a trebuit să-și părăsească postul. Cauza căderii sale ar fi împrejurarea, că pe timpul când era în fruntea guvernului, n'a luat în seamă un ofert german de pace, care se zice că i-l-ar fi făcut principele Bülow... Urmașul lui Ribot, în ministerul de externe, va fi, după știri italiene, Barthou.

Germania. Criza de cancelar, anunțată de ziare, se prezintă deocamdată ca o criză latentă. E adevărat, că majoritatea parlamentară nu este mulțumită cu felul de stăpânire al Doctorului Michaelis. Cancelarul are trecere de excelent administrator, dar e considerat ca bărbat lipsit de însușirile politice și diplomatice necesare unui cancelar. Deși Dr. Michaelis nu este încă dispus să-și părăsească postul, se fac totuși diferite combinații

FOIȘOARA.

La chestiunea maghiarizării.

Chestiunea maghiarizării s'a pus pe tapet de mulți ani și încă până astăzi nici unul dintre aderenții maghiarizării nu și-a luat osteneala să învețe limba românească, și astfel, privind chestiunea din punct de vedere obiectiv, nici unul dintre corifeii politici, aderenți ai maghiarizării, nu poate fi chiar competent în materie. Dacă dela funcționarii slab salariați ai administrației nu se poate aștepta să știe temeinic limba românească, — fiind doar și ea una din limbile vii ale țării, — poate mai curând s'ar aștepta omul, ca persoanele din fruntea țării, mai ales din fruntea ministerului cultelor, să cunoască perfect limbile vii ale patriei.

Căci, dacă s'ar fi ocupat, sau dacă s'ar ocupa cineva în mod serios de ex. cu studiul temeinic al limbii românești, ar putea recunoaște acum aceea, ce mai târziu totuși va trebui să recunoască, anume, că o maghiarizare a limbii românești precum și ori ce fel de altă desnaționalizare a neamului românesc și nimicire a limbii românești este imposibilă, din cauza spiritului (psihologiei) limbii românești. Ea e plină de cuvinte simple, dar nesecată în expresiuni bogate intraductibile, sau în cazul cel mai bun slab traductibile. Recuno-

scut acest adevăr real în toată golătatea lui, natural, că cade dela sine orice efortare zadarnică de maghiarizare, dacă e intenționată serios, dar în același timp cade dela sine și teama nemotivată de maghiarizare.

Pentru ilustrarea celor de mai sus, lăsăm să urmeze câteva șire, ce ni le-a trimis de probă un colaborator extern, rugându-ne să invităm pe ori cine s'ar găsi, să le traducă în ungurește, sau dacă nu, în orice altă limbă.

Scritorul lor este de convingerea, că cu următoarele cuvinte, oricât se par de simple, nu se poate traduce în ungurește nici în mod aproximativ sufletul ideilor îmbrăcate în ele. Cu atât mai puțin se poate aștepta dela un copil să-și exprime ideile în mod liber, în limba care nu e a lui.

«Omului slab de minte i se face părul măciucă, cetind foile de azi cu treburile maghiarizării.

Deoparte dogorește o pornire pătimașă de a șterge de pe fața pământului o limbă și un popor, de altă parte însă, altora le înghiață inima de frică, să nu se topiască cumva de pe fața pământului.

Cei din urmă stau cu buzele umflate, ca și când nu le-ar fi toți boii acasă, celor dintâi li s'au aprins călcăiele după o fală goală și-și varsă numai focul pe ceilalți.

Unul trage nădejde, ca spânul de barbă, și una ca o sută, și nici pe celalalt nu-l

prea trage inima înainte. Unul își dă arama pe față, celalalt se dă de gol. Săracă țară, pe ce mâni ai încăput, că bine te-au mai încălțat. Se vede treaba, că așa sunt durerile facerii.

Omul cuminte stă pe gânduri și se miră, ce le umblă prin capul fețelor domnești. Curăț, că le-a sărit țandăra. Ci nu se găsește pui de om, să-și ia inima în dinți și să le spună verde în față și la unii, și la alții: «Măi, vedeți-vă de treabă, nu mai vorbiți de-a surda, că doar tot omul e stăpân în casa lui și socoteala-i încheiată».

Cine-a mai văzut să faci omului zile fripte și să-i aprinzi paie în cap. Ce vă tot spargeți gura și ispravă ca'n palmă? De când se creapă de ziuă, adevă de la cântători până bate toaca, vă tot umblă nespălata, ca o moară spartă și mâncați la răbdări prăjite. Că grăul n'a legat și curuzul nu s'a făcut. Ba te mai pomenești în puterea iernii fără țandără de lemn. Te scoli cu noaptea'n cap, coala se vaită unul, colo altul, și lemne, tu! Hai, dă o fugă în pădure, ori dacă nu, pune-ți poftă'n cui. Că Dumnezeu nu bate cu băta, ci numai răspătește, dar cu vârf și îndesat.

Așadară nu vă mai băgați vină unul altuia. Ori vouă nu vă arde de mâncare? Că sunteți osteniți ca vai de voi. Și apoi cui îi mai vine la socoteală și cui să-i crească inima de valurile astea? Ci nu te uita în gura lui, că-i un prost și jumătate. Zice, că treaba merge strună și când colo el nici nu se mișcă din loc. Bea, mănca și

trage niște aghioase, de i se face ca și și când ar fi apucat pe Dumnezeu de un picior.

Să n'ai tu, creștine, un muc de luminare, și când colo el mai trage nădejde să dea frunza, când săracul n'are după ce bea apă.

Acum mă face și pe mine burduf de carte. Asta-i buba! Să înveți carte. Dar nevoia zice, las' că te învâț eu minte, că eu ți-ș popă. Că din dulcele Crăciunului până în săptămâna luminată, ce să te faci, dacă nu îți dă mâna? S'au trecut florile și s'a trezit vinul. Așa, tu om de omenie, fă-te frate de cruce cu dracul, dacă i-ai dat peste nas. Cine minte, să-l bată soarele, de când dă mugurii, până dă alba'n sat. Să n'abia parte de copiii ciumei și să ia lumea'n cap cu cățel, cu purcel, ca un fără capătăi. Dar cine-i frate bun cu dreptatea, să stea acasă, că și noi ne învățăm pe aici, și facem umbră pământului de vre-o câțiva ani și mai bine, adevă de când se băteau urșii în coadă. Și multe am mai tras, de ne vine acru, când ne aducem aminte. Și tot am stat locului, că noi nu fugim mâncând pământul. Doar aici pe loc am frământat și brâul, și bătuta, și sârba, și chiar aici am încins hora, vorba aluia: «Zi, cioroi, din cimpoi!»

Știi Dumneavoastră, ăla face cu ochiul, aia trage nădejde, al treilea mănca bătaie și o ia la sănătoasă.

Unul strigă: «Cătu-i omul de bătrân, tot ar mânca măr din sân!» Dar altul strigă:

asupra persoanei, care-i va lua locul. Candidatul cel mai serios ar fi principele Bülow, care a mai fost odată cancelar. Se pomenesc și alte nume, între care este al principelui Maximilian de Baden, cunoscut în Germania pentru sentimentele sale democratice.

Ultimele știri spun, că actualul cancelar Dr. Michaelis și-a înaintat împăratului demisiunea din post.

*

Rusia. Generalul Alexeiev a declarat în parlamentul pregătitor, că încheierea imediată a păcii ar fi fatală pentru Rusia, căci prin aceasta nu numai că ar fi imposibilă restaurarea vieții economice rusești, nu numai că populațiunea ar fi lipsită de pâine și lemne, precum și de siguranța publică, dar în același timp Rusia ar dispărea din șirul marilor puteri.

În numitul parlament maximalistii — bolșeviki — sunt reprezentați prin Lenin, Camenev și Rascolnicov.

În aceeași ședință de Luni, a parlamentului pregătitor, a vorbit ministrul de război Verhovski, constatând, că dușmanul pătrunde tot mai adânc pe teritor rusesc. Cu toate acestea, zice ministrul, dușmanul nu va putea impune Rusiei pacea, căci armata rusească tot mai există și își va face datoria până în sfârșit.

Curcile militare din Petrograd sunt de părere, că retragerea germanilor la Dvina are de scop să fortifice apărarea orașului Riga, pentru a face cu neputință recucerirea lui. Germanii, prin retragere strategică au izbutit să-și scurteze frontul dela 120 la 40 verste; prin aceasta au silit armatele rusești să înainteze și să-și părăsească pozițiile bine întărite de mai înainte.

Războiul.

24 Octomvrie n.

La frontul italian infanteria austro-ungară și germană, după o pregătire puternică din partea artileriei a intrat în linia de apărare dușmană pe mai multe locuri și a luat-o în stăpânire. Pe un front de 30 kilometri dușmanul e scos din pozițiile avute. Numărul prizonierilor se urcă la mai multe mii.

La frontul ostic și în Macedonia nu s'a întâmplat nimic mai însemnat. În Albania s'au dat lupte pela Berat și la Rial Devoli, cu succes pentru trupele noastre.

Frontul dela vest. În Flandria trupele germane au scos pe englezi, prin contraofensivă, din fașa de pământ ocupată mai în urmă. Pe întreaga linie s'a deschis după amiază un foc puternic. Atacuri nu au urmat. La gruparea de armate a cironomului german a atacat dușmanul cu puteri mari și după grele opintiri i-a succedat să intre în pozițiile germanilor, cari

«De-acum sapa și lopata, da nu măru, da nu fata, că de acum ți-ai trăit traiul și ți-ai mâncat bade mălaiul!» La urmă mai strigă una: «Dacă vrei să ai muiere, hai la maica de mă cere!» Și așa mai sunt și oameni de ispravă și feciori cum se cade și fete de treaba. Așa se fac casele și oamenii cu stare, dar nu așa cum te taie capul și pe urmă dumneai își mai schimbă și portul, de câte odată bate în roșu, aia dată bate în verde, și cine știe ce se mai alege de capul lor. Până una alta, ei îi trage un pui de bătae de miroasă a colivă. Apoi aia se tot duce opt cu a bianzu și așa îi taie pofta. Vezi, cam așa paște cine-i trăsmit cu leuca, dacă i a lăsat gura apă. Că tot învațul are și desvâț. Așa spune și la carte.

Dar mie nu-mi vine să crez, că cu treaba aia din gazete se face vre-o ispravă, ci îi scoate datori și pe unii, și pe alții, tocmai în vremea asta de cumpănă. Cine nu crede, are să vază, că capul face, capul trage. Că până să scoți apa din peatră, ai dat în greu și mănânci de două ori gol și odată fără pită.

Mai bine, cum zic eu, și pace bună. Că cine are zile nu se prăpădește și să-și vază tot omul de treaba lui, că vorba dulce mult aduce».

Ei, cine se angajază, să le traducă acestea bine și exact în ungurește??

înainte de a le părăsi, au nimicit tunurile pe cari nu le au mai putut duce cu ei. Francezii au încercat să înainteze și mai departe, dar au fost împedecați de rezervele germane. Germanii s'au luptat earăși cu un eroism vrednic de admirare.

25 Octomvrie n.

Lupta a douăsprezecea dela Isonzo, inițiată de puterile centrale, s'a început eri. Dimineața la orele 7 au început tunurile munca de pustiire și peste o oră a trecut infanteria la atac, prin ploaie, zăpadă și vifor. Dușmanul s'a apărat cu îndârjire, dar pela amiază era slăbit și trupele aliate (austro-ungare și germane) au spart linia pe mai multe locuri. Până seara mai multe înățimi se aflau în mâinile lor. Numărul prizonierilor s'a urcă la 10.000. Prada de război e mare. La frontul ostic, în Albania și Macedonia, situația e neschimbată.

Frontul dela vest. La gruparea de armate a moștenitorului de tron bavarez Rupprecht a fost earăși foc puternic de artilerie, prefăcut pe unele locuri în foc concentric, dar atacuri mai mari nu s'au întâmplat. Ciocnirile între avangarde la St. Quentin au decurs în mod favorabil pentru germani. La gruparea de armate a cironomului german ziua a decurs mai în liniște. Dușmanul a desvoltat activitate mai mică. Spre seară francezii au început să înainteze, însă germanii i-au respins. Focul s'a continuat și în cursul nopții.

26 Octomvrie n.

La frontul italian e de eri dimineața vreme frumoasă, favorabilă pentru operațiunile trupelor austro-ungare și germane, cari înaintează pretutindenea, silind pe italieni să părăsească teritoriul cucerit în ofensiva a unsprezecea dela Isonzo. Pe unele locuri trupele aliate se află deja pe teritor italian. Numărul prizonierilor se urcă la 30.000. Italianii au pierdut peste 300 de tunuri și material enorm de război. La frontul ostic, în Albania și Macedonia situația e neschimbată.

Frontul dela vest. La gruparea de armate a moștenitorului de tron bavarez Rupprecht a fost eri pe întreaga linie foc viu de artilerie, care s'a continuat și în cursul nopții, prefăcându-se pe unele locuri în foc concentric. Atacurile parțiale engleze le-au respins germanii. În zorile zilei dușmanul a atacat pe mai multe locuri. La gruparea de armate a cironomului german francezii au înaintat puțin, în urma retragerii trupelor germane. Dușmanul a încercat să se apropie și de noua linie de apărare germană, trecând canalul despărțitor, dar a fost respins. Pe malul ostic al râului Maas trupe germane au cucerit cu asalt pozițiile franceze. Atacurile date de dușman pentru recucerirea lor au rămas fără rezultat.

27 și 28 Octomvrie n.

Frontul italian. Sub conducerea supremă a Majestății Sale, Împăratului și Regelui nostru, ofensiva a douăsprezecea dela acest front decurge cu succesul cel mai splendid. Din toate locurile au fost scoși italienii și luptele se dau acum în parte mare pe teritor italian. Nici unde italienii nu au putut rezista, ci s'au retras. Trupele aliate au ocupat înălțimea Monfalcone, muntele Cuc și alte poziții însemnate, cedate dușmanului. Trupele noastre au intrat în Görz, orașul ocupat de mult de italieni. Pe cetate, după un an de domnie dușmană, fâlfaie de nou steagurile noastre, ca mai înainte, în curs de veacuri. Trupele aliate au trecut râul Isonzo. Drumul le este deschis spre Veneția. Numărul prizonierilor se urcă acum la 80.000. Italianii au pierdut 600 de tunuri și enorm material de război.

Frontul dela vest. La gruparea de armate a moștenitorului de tron bavarez Rupprecht, în Flandria, activitatea artileriei a fost mai mare decât în zilele premergătoare. Au urmat și atacuri, fără a le aduce englezilor favoruri mai mari. La gruparea de armate a cironomului german francezii au atacat liniile germane de apărare, dar au fost respinși cu pierderi. În Champagne au fost înreprinderi succese germane, iar pe malul ostic al râului Maas foc puternic artileriei franceze, îndreptat asupra șanturilor cucerite nu de mult de germani dela ei. La celelalte fronturi nu s'a întâmplat nimic mai însemnat.

Incendii mari în comune românești.

În timpul din urmă tot mai mult am avut prilejul dureros să vedem comune de-ale noastre bătute de incendii. Nu de mult un mare incendiu în comuna Rășinari a pustiit avutul a aproape 20 de familii. În comuna Netot, din comitatul Făgărașului au ars supraedificatele și toată agoniseala câmpului la 15 economi. Acum în 21 l. c. ni se scrie, că un mare incendiu din Apoldul de jos a mistuit avutul a peste 32 de familii. În 22 l. c. au ars în Calvasăr cam 20 case.

Informându-ne la «Banca generală de asigurare» aflăm, că lichidarea daunelor este în curs, astfel, că toți, ceice și-au susținut contractele de asigurare în ordine, prin plățirea regulată a premiilor, își vor primi despăgubiile corăspunzătoare.

Este însă regretabil, că, după cât suntem informați, cea mai mare parte din economi au fost neasigurați, iar unii, cari fuseseră asigurați, din ușurință de minte își nimiciseră contractele de asigurare prin abdicere, ori prin neplătirea premiilor. Aceste nefericiri pot servi de învățătură tuturor economilor. Ceice nu au contracte de asigurare, sunt datori să se asigure, iar cei ce le au deja, sunt datori să și le susțină în ordine prin plățirea regulată a premiilor de asigurare și prin observarea condițiilor de contract. După-ce banca noastră de asigurare și-a adunat cu multă muncă, stăruință și abnegare, rezerve bogate, cu cari poate face față oricărei întâmplări nefericite, oricine își poate încredința în deplină liniște apărarea avutului contra daunelor la Banca generală de asigurare, societate pe acții în Sibiu. Ziarele noastre ar face bine să reproducă știrile, în interesul binepriceput al economilor noștri.

NOUȚĂȚI.

Monarhul în Tirolul sudic. Majestatea Sa Monarhul, cu suită obișnuită, însoțit și de șeful statului major, baronul Arz, și de împuternicitul militar prusian, general-majorul Cramon, a vizitat Duminecă Tirolul sudic, să vadă comanda principale și locurile mai însemnate ale luptelor; aici s'a întreținut și cu persoane din popor. Monarhul s'a adresat cătră o țărăncă și a întrebat-o, că ce gândește ea despre pace. Femeia și-a spus părerea, pe urmă a zis: «Dar ce să vorbesc eu; căci doar dta, domnule Împărat, vei ști mai bine decât mine!»... Monarhul pe vreme rece, în ploaie și ninsoare, s'a oprit în mai multe comune, a cercetat trupele aflătoare în luptă. În diferitele sate, pe unde a trecut, i s'au dat 29 de petiții din partea locuitorilor.

Distincție. Majestatea Sa Monarhul a conferit ministrului prezident Dr. Cavaler de Seidler marea cruce a ordinului Sf. Ștefan. În August a. c. prim-ministrul Seidler fusese distins prin acordarea marelui cruci a ordinului Leopold.

Doliu pentru vitejii noștri. La școala civilă de fete cu internat a Asociațiunii se va ține serbarea doliului pentru vitejii noștri căzuți în războiul mondial de acum, în 5 Noemvrie st. n. 1917, la 10 ore a. m. în sala festivă a școlii (Strada Șaguna Nr. 8), în sensul ordinațiunii Ministerului regesc de culte și instrucțiune publică, dtto 18 Septemvrie n. 1917, Nr. 141/603. Cu acel prilej se va deschide și o mică colecție benevolă, pentru îngrijirea mormintelor vitejilor noștri. — La serbare se invită cu stimă binevoitorii școlii. —

Direcțiunea școlii.

O faptă laudabilă. Consistorul arhidiecezan a luat măsuri, ca în temeiul concluziunii sinodal Nr. 47 din anul 1916, în toate bisericile noastre din arhidieceză să se poarte un disc la Ziua Crucii în favorul orfelinatului. Acestei dispoziții a satisfăcut și preotul nostru Vasile Ferghete din Dânc, tractul Ungurașului. Văzând însă că cu discul s'a colectat numai 5 coroane, ce i se părea puțin pentru un favor așa de mare, a întreprins însuș o colecție pe la credincioșii săi, mergând din casă în casă și a mai adunat 70 de coroane, din o parohie mică și neînsemnată. Fapta părintelui Ferghete se laudă de sine și o remarcăm cu plăcere dat fiind, că tot mai mult se adresează cu cereri pentru ajutor din fondul acestui așezământ umanitar. Și până la desch derea orfelinului Consistorul nostru va alina multe suferințe prin ajutoarele ce dă zilnic și le va mai da.

Conferența de pace de la Bern. Guvernele din Germania, Austria și Ungaria au înștiințat comitetul central al conferenței internaționale dela Bern, că vor acorda membrilor din aceste state pașapoartele necesare și că nu vor împedeca participarea lor la consfătuirile de pace. La această conferență, care se întrunește în 12 Noemvrie, sunt anunțați că au să iee parte șapte membri din Ungaria; între dâșii se află și contele Mihail Károlyi și deputatul Al. Giesswein.

† Aureliu Florianu protopop militar în penziune, director al băncii «Surul», fost profesor în Blaj, decorat cu «crucea

de aur cu coroana pentru merite», după lungi și grele suferințe a trecut la cele veșnice în 22 Octomvrie la 3 ore p. m. în etate de 59 ani. Rămășițele sale pământești s'au așezat spre odihnă veșnică în 24 l. c. la 4 ore p. m. în cimiterul bisericii gr.-cat. din Racovița. Odihnească în pace!

Din vremile bune. Ziarul nostru scria în numărul din 9 Aprilie anul 1855 (redactor era Dr. Paul Vasici) că vremea umbilică bine, după ploii abundante a dat un soare cald, care «făcu câmpiile un covor verde și pomii stau în floarea cea mai frumoasă». Se prevede deci un an bun și totuși «atât bucatele cât și celelalte mijloace de traiul vieții nu numai că nuscad în preț, ci mai tare să sue». Va să zică era scumpete mare și pe atunci și încă ce scumpete! Iată ce stă scris în cronica zilelor aceluia: «Carnea nu numai că nu s'a eftinit, ci mai tare s'a scumpit, și așa este anume un funt de carne de porc 12 cruceri m. c., un picior de miel de 3 funți 1 fl. de argint, un funt de carne de vițel 16—20 cr. m. c.», va să zică prețuri enorme pe lângă cele de mai înainte, cari erau dela 7 până la 10 cr. monetă convențională, de funt. Ce ar zice oare cei de atunci, dacă ar cunoaște prețurile pe cari le plătim pentru carne noi, cei de astăzi?

Guvernul Munteniei. Principatele române s'au despărțit earăș, și acum își are fiecare guvernul seu separat: în Moldova pe cel vechiu, presidat de Ionel Brătianu, fiul mic al unui tată mare, iar în Muntenia ori în Valahia guvernul numit din partea guvernului suprem german și compus astfel: ministru de interne Lupu Costache, ministru de finanțe N. Nenițescu, ministru de culte și instrucțiune publică Virgil Arion, ministru de agricultură G. Antipa, ministru de justiție Ales. Hina. Primar al orașului București e G. Dobrovici, iar prefect de poliție în București Tzigara Samurcaș.

Spre luare aminte. Șeful poliției si-biene anunță: Se întâmplă adese, în timpul din urmă, că agenți necunoscuți se prezintă la familiile, ai căror fii sau bărbai se găsec în captivitate de război. Acești agenți, sub cuvânt că pot să mijlocească trimiteri de bani pe seama prizonierilor din țările dușmane, scot parale dela oameni. Poporațiunea orașului este avizată, în interesul propriu, să se ferească de asemenea agenți.

Bilete de lapte în toată Ungaria. Ministrul de alimentare publică, contele Ioan Hadik, a dat o importantă ordonanță privitoare la regularea distribuției laptelui. Orașele și comunele mari cu peste 10.000 de locuitori sânt indatorate să iee măsuri pentru o dreaptă împărțire a laptelui. Incepând cu ziua de 1 Noemvrie a. c. laptele se va putea cumpăra numai cu bilete de legitimare. Se va face o listă a persoanelor care au drept să cumpere lapte. Autoritățile, stabilind șirul, în care se va distribuie laptele, vor avea să fie cu luare aminte la: 1. Copii în etate de sub doi ani și la femeile în poziție; 2. Bolnavii din spitale și din case particulare; 3. Copii între 2 și 6 ani; 4. Bătrânii trecuți de 70 de ani; 5. Așezămintele umanitare, unde se adăpostesc copii sub patru ani sau moșnegi, instituturile de educație și de filantropie; 6. Familiile particulare; 7. Localurile unde se bea cafea; 8. Cafenelele, restaurantele, cofetăriile și consumatorii de lux. — Porțiunea zilnică este: Pentru cei de sub punctul 1 un litru de persoană; pentru cei de sub p. 2—4, pe baza unui certificat medical, o jumătate de litru; bolnavii, cari trebuie nuiri exclusiv cu lapte, au să primească întreagă cantitatea prescrisă. Trebuințele de lapte, pentru grupele singuratiche, au să se acopere în ordinea arătată: și, înainte de a fi deplin acoperite trebuințele unei grupe, nu se poate trece la grupa următoare. Prăvăliile vor primi laptele prin mijlocirea autorităților. Nici producătorul, nici negustorul nu este îndreptățit să vândă o cantitate mai mare sau mai mică, decât cea prescrisă. Neurmarea dispozițiilor se consideră ca transgresiune.

Teatru cinematograf. La Apollo, în Strada Schewis, se reprezintă Marți și Miercuri în 30 și 31 Octomvrie: *Desonore*, dramă socială, în primul rol cu ne-întrecuta Hanny Porten. Joi, și Vineri, în 1 și 2 Noemvrie: *Tăcere sfântă*, dramă. Programul se întregeste în fiecare seară cu piese instructive sau comice.

Poșta redacției.

Feldpost 374. Primit toate cu mulțumită. Se va proceda conform celor cuprinse în scrisoare. Salutări.

Ad. Nr. pp. 684/1917 (215) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător al II-lea la școala noastră din comuna **Sebeșul mare**, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. 300 cor. dela parohie.
2. 300 cor. ajutor dela Consistor.
3. Relut de cvartir și grădină precum prescrie legea școlară.

4. Intregirea salariului se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales, iar dacă din vina acestuia nu se va da întregirea, atunci comitetul parohial și respectivele poporului nu ia răspundere pentru întregirea lui.

Suplicile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, au să intre la subscrișul în termenul sus indicat, iar concursul are să se prezinte la sf. biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare, ca să cânte la biserică.

Cluj, la 2 Octomvrie 1917.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu,
protopop.

Nr. 183/1917. (213) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune lângă parohul nepuțincios Nicolae Ciocan din parohia din cl. a III Bata/ariu cu filia Bretea-română, din protopresbiteratul Hațeg, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumătate din toate venitele parohiale și eventualul ajutor dela Prea Ven. Conzistor arh. pentru capelani.

Concurenții sunt poțitiți a-și înainta cererile provăzute cu documentele recerute în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterial și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta eventual celebra.

Hațeg, la 9 Octomvrie 1917.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tracului Hațeg, în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu,
protopop

Nr. 436/1917. (210) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din comuna bisericească Bucium-Muntari, protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 600 coroane dela popor și restul se va cere întregire dela stat, pe baza documentelor alesului învățător; cvartir în natură, și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post își vor trimite petiția de concurs instruită cu documentele prescise în legile din vigoare subsemnatului oficiu în termenul arătat.

Abrud, 2 Octomvrie 1917.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopresbiter.

S'au pierdut

în 11 Octomvrie n. a. c.: **o eapă**, de patru ani, neagră, și **un mânz**, de un an și jumătate, murg. Cine-i găsește și-i aduce proprietarului jos însemnat, primește o răsplată de trei sute de coroane.

Georg Markus,

în Brad (Gierelsau, Fenyőfalva) 7.
u. p. Avrig (Felek, Freck).

(214) 1—3

De vânzare.

La grădinarul Nicolae Ivan, în Altemberggasse nr. 13, în Sibiu, se află de vânzare **o eapă**, de 3 ani.

Scriitor

află aplicare permanentă în cancelaria notarială a comunei Sadu (Czód u. p. Nagydisznód) pe lângă o leafă lunară de 120 cor. și venitul întreg dela biletele și catastrul de vite.

(211) 2—2 **Primăria comunală.**

In editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Mărturisirea ortodoxă

bisericii catolice și apostolice de răsărit revăzută la însărcinarea comisiunii, după traducerea arhimandritului Filaret Scriban, de **Dr. Pavel Roșca**, prof. sem., cu binecuvântarea Excelenței Sale a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop al Transilvaniei și Metropolitan al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania **Ioan Mețianu**.

Revizuirea e făcută pe baza textului cel mai autentic al scrierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena I. E. Mesolora, sub titlul: „*Τὰ συμβολικά βιβλία*”. Atena 1883.

In aceasta ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbei, pe lângă „Prefața” revăzătorului în care se indică istoricul edării acestei cărți simbolice și isoarele considerate, se publică și o parte din „Precuvântarea” arhimandritului Filaret Scriban, împreună cu biografia metropolitului Petru Movila, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde broșată, cu prețul de **3 cor.**

Revanzătorilor li se dă rabat **20%**.

In editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl **Teodor V. Păcățian** redactorul „Telegrafului Român” a apărut

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui **G. S. Petrow**, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizațiunii. Educarea voinței în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu.*

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu. Prețul unui exemplar e **1 cor. 50 fileri** plus **15 fileri** porto postal.

Revanzătorilor li se dă **20%** rabat.

A apărut în editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane:

B. Ruiz Amado:**Secretul succesului**

convorbiri teoretice și practice cu tinerii de 15—20 ani, traducere de **Vasile Stan**, profesor la seminarul „Andreian”. Cuprinsul: **Succesul și fericirea. Problema succesului. Idei atavice. Zeificarea succesului. Zodia. Periodul fatal. Planul de luptă. Nu fumezi? Încă o țigaretă...? Păhărelele de beutură. Vorbele obscene. Steagul celor șapte voinici. Timpul e aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietiniți Cavalerism și Donchișotism. Viermele neadormit. Orientări. O putere... Nobleța adevărată. Inclinațiile și destoiniciile. Concurența socială. Capitalul celor desmoșteniți. O obiecțiune și o părere. Chemarea dumnezeiască. Munca. Împărțirea timpului. Statornicia. Împărțește ca să învingeri. Puterea de sus Adaus: Sfaturile unui părinte către fiul său.**

După cum se vede din acest cuprins bogat, **Secretul succesului** e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tineret, astăzi destul de săracă.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu, exemplarul broșat (280 pagini format 8°) cu **220 coroane**.

Revanzătorilor se dă un rabat de **20%**.

A apărut

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Carte de rugăciune,

în care se cuprind: Rugăciune de dimineața; rugăciunea sfintei treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; Psalmul „Miluește-mă Dumnezeule”, etc.; rugăciunile mesei; Simvolul credinței; rugăciune de seara; rugăciune către Dumnezeu Tatăl; rugăciune către născătoarea de Dumnezeu; rugăciunea sfintei crucii rugăciune către domnul nostru Iisus Cristos și rugăciune la nenorociri și alte neazuri.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată în coloare roșie și vânăta cu **40 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Preților, profesorilor și învățătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lângă achitarea prețului sau expedarea cu rambursă, li se dă **20%** rabat.

Este o carte de rugăciune foarte corectă și potrivită pentru trebuințele sufletești ale ori cărui creștin, ci și ca dar la copii, precum și pentru ostașii din rezboi, atât după cuprins, cât și după format și exterior.

A apărut:

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei**și**
Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

în care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineața; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluește-mă Dumnezeule” etc.; Simvolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efrem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciune înainte de împărțășirea cu s. cuminecătura ale marelui Vasile și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărțășirea cu s. cuminecătura; rugăciunile de seara și rugăciunea cinstei crucii.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată frumos, în coloare roșie, cu **60 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revanzătorilor li se dă rabat **20%**.

A apărut și se găsește de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu-Nagyszeben:

Calendarul arhidiecezan
pe anul 1918

și cuprinde o bogată materie de citit, din care amintim următoarele: Putere și iscusință, povestire înduioșătoare din vremea împăraților dela Roma. Domnitorul nostru Carol IV. La moartea lui Titu Maiorescu. Scăpat din mâinile rușilor, întâmplări din război, spuse de Aurel Crenian. Unul care promite, însemnări despre poetul G. B. dela «Drapelul». Tatăl orfanilor, o aleasă povestire. Fluierul lui Pinte, din popor, cu versuri frumoase de St. O. Iosif. Cartea ursitei, fapt cu învățătură. Despre poame. Păstrarea sănătății, povește prețioase. Pentru economi: despre nutrețuri potrivite, câteva boale de animale ș. a. Pedepsirile copiilor, sfaturi de trebuință neapărată pentru părinți. Gânduri, ghicitori, glume ș. a.

Calendarul arhidiecezan pe 1918 este împodobit și cu șapte chipuri interesante din război, și adevăți: Profesorii dela gimnaziul gr.-or. român din Brașov, căzuți în război: Al. Bogdan, V. Micula și D. Nistor; apoi: adăposturi de trupe austro-ungare; mitralieră în poziție, și figuri de albanezi dela Scutari. — In celelalte părți ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii, Casele domitoare, tarifele nouă de poștă și de timbre, însemnarea târgurilor, aranjate după alfabet și luni. Extras din catalogul librăriei arhidiecezane despre depositul de cărți bisericești, școlare, regulamente, blanchete și icone.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu Șematismul bisericii ort. rom. din Ungaria și Transilvania, cu evidența pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catehești și învățători, și o altă ediție, fără șematism.

Șematismul se vinde și în broșură separată, cu 1 Cor. plus portpostal 20 fil. Atât librăriilor, cât și particularilor, pentru desfacere se dă rabat.

Prețul: { Ediția cu Șematism **2 Coroane** plus portpostal **20 fileri**.
„ fără „ **1 Cor. 20 fil.** „ „ **20 „**

: : : Cu trimitere recomandată portpostal 40 fileri. : : :

„Biblioteca Șaguna“

Redactată de **Dr. I. Lupaș**, Săliște.

Nr. 16—36.

Mângăiați poporul!

Cuvântări bisericești

de

Dr. Ioan Lupaș

și alți preoți din protopopiatul Săliștei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu-Nagyszeben.

Prețul unui exemplar: Broșat cor. **250**, legat cor. **3—**, porto **20 fileri**.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** din Nagyszeben—Sibiu:

Tipicul bisericii ortodoxe

intocmit pentru trebuințele preoților români și ale elevilor seminariali de

Aurel Popoviciu,

duhovnic-econom seminarial, instructor de cântări bisericești și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidiecezan prin decisul din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu **5 Cor.** plus **50 fil.** porto, recomandat.

Anunț.

S'a redus prețurile cărților:

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vicar arhiepiscopesc, dela 5 cor. la **2 cor.**
2. Memorialul arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, sau luptele naționale politice ale românilor 1846-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I, dela 2 cor. 60 fil. la **2 cor.**
3. Însemnările unui trecător. Crâmpeie din sbuciumările dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la **1 cor. 50 fil.**
4. Desvoltarea primatului papal și influința lui asupra creștinătății. Cercetări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la **50 fil.**

Librăria arhidiecezană.